

Құрылыстың сметалық құны

ВРВ-13-1 оқу тобы

Құрылыс өнімінің бағасы

- Халық шаруашылығын басқарудың экономикалық тетігі болып бағалар саналады. Өнімді жасауға қажетті қоғамдық шығыны мөлшер ретінде бағалар экономиканың барлық қабаттарында қолданылады, олардың негізінде шарттардың бағалы көрсеткіштері анықталады жоспарларда және болжамдарда, өнідіріс кәсіпорынның шығындары мен нәтижесі салыстырылады. төмен шығындармен соңғы нәтижеге жетуге кәсіпорынды экономикалық ынталандырады.

$$B = \sum_{1}^n (m_1 \cdot C_{Ti} \cdot k_y) \cdot k_n \cdot k_{басқа\ i}$$

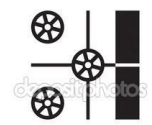
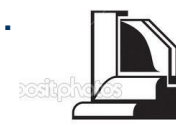
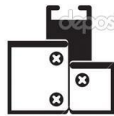
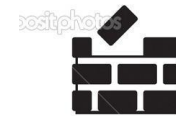

- Баға құрудың тәжірибесінде құрылыс өнімінің құнын жоғарыда көрсетілген формула арқылы анықтайды.
- мұндағы: m_1 – жоба негізінде анықталатын ғимараттың немесе үймереттің конструкциялық элементтерінің саны (көлемі) ($i=1,2,\dots, n$);
- C_{Ti} – бірлік жұмыстың тікелей шығындары;
- k_n, k_y – құрылыс ұйымының үстеме шығындары мен нормаланбайтын ескерілмеген шығындарының қатысты коэффициенттері;
- $k_{басқа\ i}$ – жұмыстардың i -ші элементін орындағанда басқа шығындарды ескеретін коэффициент

Құрылыстың сметалық құнының құрылымы

- Құрылыстағы құрылыс жұмыстарын орындауға тек ғана техникалық шешімдерді қабылдау жеткілікті емес. Тағы да ғимарат пен үймеретті тұрғызуға құрылыс жұмыстарын орындауға, жабдықтарды сатып алуға және жинақтауға жұмыс аспаптар мен инвентарларды және т.с.с. сатып алуға еңбек, материалдық және қаражат шығындарының шамасын білу қажет. Осы есептердің барлығы құрылысқа сметаны өңдеумен шешіледі.
- Сонымен, сметалық құн құрылыс өнімінің бағасы рөлін де орындайды. Құрылыстың сметалық құнын дұрыс анықтау, ол жобалау ұйымының маңызды есебі болады.

Құрылысты бастамас бұрын ең алдымен сол құрылысты салуға кететін бұйымдар мен ресурстар бағаларын салыстыра отырып, өзімізге қаражат жағынан да, сапасы жағынан да ұтымды болып келетін бұйымдардың құнын біліп, құрылысты бастаған жөн.

$$C_{кур} = C_{кжж} + C_{жабд} + C_{баска}$$

- Барлық кешен немесе бөлек объекті құрылысының сметалық құны құрылыс және жинақтау жұмыстарының өндірісінен, инженерлік және техникалық жабдықтарын, аспаптарды, құралдарды, инвенторларды сатып алуға кететін шығындардың және басқа шығындардың жиынтығынан тұрады.
- Құрылыс жұмыстарының шығындары жалпы құрылыс (жер қазу, тас қалау, әрлеу, құрастырмалы конструкцияларды жинақтау және басқа) және арнайы (су құбырларын, канализацияны, жылытуды газификацияны жасау, электрмен қамтамасыз ету, байланыс сызықтарын жүргізу және т.б.) жұмыстарын орындаумен, құрылысқа аймақты дайындаумен (алаңды жоспарлау, құрылыстарды бұзу және т.с.с.), аймақты абаттандыру мен көгалдандырумен байланысты. Құрылыс жұмыстарының құнында тағы да санитарлы-техникалық жабдықтарын жинақтау шығындары ескеріледі.
- Жабдықтарды, құралдарды және инвентарларды сатып алу шығындарына технологиялық, отын, көтеру-тасымалдау, электр қуаты, бақылау, өлшеу және басқа жабдықтардың, тағы да тасымалдау құралдардың, жиһаздардың, өндірістік және шаруашылық аспаптар мен құралдардың, басқалардың сатып алу құндары кіреді.

Меншікті салмағын көрсетумен құрылыстың жалпы сметалық құн шығындарын бөлек түрлеріне бөлінгенін құрылыстың сметалық құнының құрылымы деп аталады (1-сурет). Ол құрылыстың түріне және жайғасу аймағына, жұмыстарды орындайтын ұйымдардың сипаттамасына және басқа факторларға байланысты.

1-сурет. Құрылыстың сметалық құнының құрылымы

Құрылыс-жинақтау жұмыстарының сметалық құны осы жұмыстардың өндіріс шығындарынан және нормаланбайтын ескерілмейтін шығындардан тұрады:

$$C_{\text{КМЖ}} = ТШ + УШ + НШ$$

- мұндағы: $C_{\text{КМЖ}}$ – құрылыс – монтаждау жұмыстарының сметалық құны;
ТШ – сметалық тікелей шығындар;
УШ – сметалық үстеме шығындар;
НШ – сметалық нормаланбайтын шығындар.
- Жұмыс өндірісінің шығындары тікелей шығындар мен үстеме шығындардан тұрады. Тікелей шығындар ғимарат пен үймереттердің конструкциялық элементтерінен және жұмыстардың нақты түрлерінің өндірісімен тікелей байланысты. Олардың шамасы «тікелей есеппен» олардың санына (көлеміне) сәйкес бірлік бағаларды қолданумен сметалық шығындардың шамасына байланысты анықталады.
- Оларға жататындар:
  - құрылыс материалдардың бұйымдар мен конструкциялардың шығыны, М;
  - құрылыс-жинақтау жұмыстар өндірісінде айналысатын жұмысшылардың негізгі еңбек ақысы Жнж;
  - құрылыс машиналарды және жабдықтарды пайдаланудың шығындары КМп

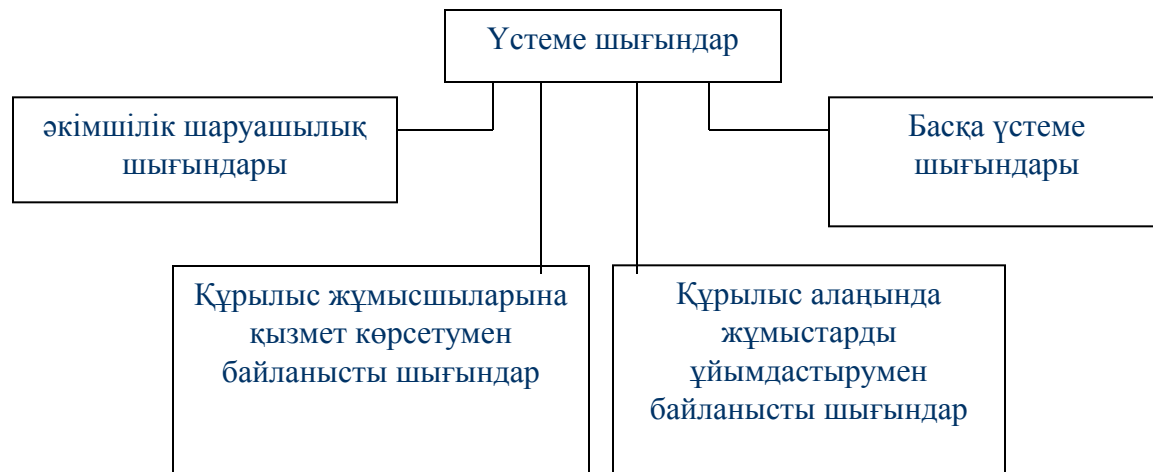

Үстеме шығындар өндірісті басқаруға, оның шаруашылық қызметіне жіберілетін шығындар. Олар объекті бойынша жалпы құрылыс процессін ұйымдастырумен байланысты, әрбір жұмыстың түріне байланысты ҚР ҚН 8.02-02-2002 1 қосымшасында келтірілген нормалар арқылы негізгі жұмысшылардың және машиналар мен механизмдермен айналысатын жұмысшылардың еңбек ақы қорынан % арқылы анықталады.

Тікелей шығындар мен үстеме шығындардың жиынтығы құрылыс-жинақтау жұмыстарының өзіндік құнын құрайды.

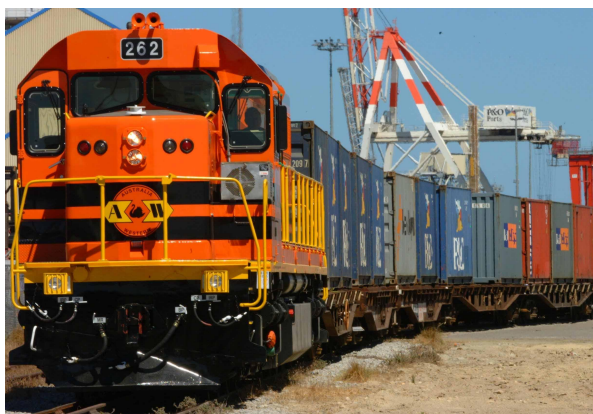
$$C_{oz} = C_{ТШ} + C_{уш}$$

- мұндағы: СТШ – сметалық тікелей шығындары;
Сүш – сметалық үстеме шығындары.

2 сурет. Үстеме шығындардың топтастырылуы

Негізгі тасымалдайтын материалдар (ағаш, болат конструкциялары, шатыр материалдары, әйнек және т.б.) автомобиль, теңіз, өзен, теміржол көлігімен құрылыс алаңға жеткізіледі.

Құрылысты жүзеге асыру үшін осы жоғарыда аталып өткен ережелер мен нормативтер орындалғанда және бұйымдар мен ресурстардың құнын белгілеп, жұмыс шығындары анықталғанда, тапсырыс беруші мен орындаушы арасында келісім шартқа отырып, қол қойылады.

Назар қойып тыңдағандарыңызға РАХМЕТ !

ВРВ-13-1 оқу тобының студенттері (подгруппа)

- Бектай А
- Тасан А
- Әбдрейім А
- Тыныс А
- Берікбол Д
- Әбдіәлит М
- Кенжебеков Н
- Табынбай Б
- Көзейбай Р